Ktorá dimenzia má v dnešnej dobe trvalú existenciu?

dňa 30. augusta 2021 uverejnené na stránke Heinza Grilla
po nemecky https://heinz-grill.de/geistige-heimat-gegen-lugen/
po slovensky - https://heinz-grill.de/sk/duchovny-domov-verzus-klamstva/

Pominuteľnosť vo vzťahu k nepominuteľným hodnotám

Ak sa chce ľudské vedomie postaviť proti mnohým manipuláciám a sugesciám politiky, hospodárskeho a sociálneho života a nahradiť nesprávne fakty správnymi, rozdrobí sa vo svojej integrite. S bojovnými slovami, demonštráciami a rebéliami proti takzvanému zlu alebo proti príšernému neustále rastúcemu mamonu doby, zdá sa, že žiadne organizované povstanie, nech by bolo akokoľvek dobre premyslené, nevyrástlo. Klamstvo ovláda svet ako nejaká mocná nadriadená obežnica a ako umelá inteligencia už vedie jednotlivé mysle. V tejto rozbitej kultúrnej situácii si musíme položiť otázku, kde spočíva skutočná hodnota ľudstva, ktorá má trvalú povahu.

Keď človek pozorne nasmeruje pozorovanie k duševnej štruktúre nemecky mysliacej mentality, nevyhnutne iste pocíti, že tak ako v dejinách prostredníctvom minulosti, tak aj v dôsledku prítomných okolností s koronovými opatreniami, prežíva akoby vnútorné bezdomovectvo. Zatiaľ čo talianska povaha sa viac prežíva v kompenzáciách so sklonmi k rodinným pocitom a voči kríze doby sa stavia vyčkávajúco, nemecká mentalita sa pokúša riešiť problémy veľmi silne zjavným polarizujúcim spôsobom. Nebezpečenstvo rozštiepovania a vyčerpania sa v zaujímaní pozícií a protipozícií je však nedozerné. V konkrétnom vedomí chýba vízia tej dimenzie, ktorá by mohla povstať ako nová ušľachtilá kultúra.

Ak sa chce človek postaviť proti veľkému klamstvu, tak vedomie potrebuje vynikajúci a vypracovaný duchovný potenciál. Čo alebo aká dimenzia žije v skutočnom duchovnom potenciáli pôsobiacom cez človeka? Táto otázka si vyžaduje konkrétnu víziu, myslenú až do detailov. Ak sa presnejšie pozrieme, neexistuje ešte skutočná predstava, aká by mohla byť budúcnosť s jej hodnotami a aj s prejavmi týchto hodnôt, ako by mohli byť nimi pretvorené vzťahy a prejavená ich krása.

Kroky uskutočňovania v západnej a východnej filozofii

Duchovný svet v prvom rade pozostáva z ideí. Každá idea, ktorú ľudské vedomie dokáže myslieť a vnímať, je ako nebeská hviezda, a preto neprejaveným spôsobom čnie nad hlavou človeka. Platón označoval tento svet ideí ako skutočnú realitu, zatiaľ čo realitu pozemských javov nazýval jej tieňom. Pre tohto veľkého filozofa bol duch realitou a svet hodnotil iba ako jeho čistý odlesk.

V indickej filozofii sa duchovná skutočnosť nazýva pojmom *brahman*. Reprezentuje archetypálne obrazy celého svetového stvorenia a dá sa vnímať ako nadradené more ideí a myšlienok. Na rozdiel od tohto čistého sveta
brahman
, ktorý predstavuje vysokú a nedotknutú myšlienkovú skutočnosť, existuje takzvaná
prakriti maja
, s jej prírodnými pohybmi a viditeľnými formami javov.
Maja
je známe slovo pre takzvanú ilúziu. Indická filozofia označuje zmyslový svet za pomíňajúcu skutočnosť a kto v nej hľadá životné naplnenie a istoty, podlieha ilúzii. K tomuto svetu zmyslov sa priraďujú všetky emócie, sebecké úmysly, či nedokonalé obyčaje života. Dokonca aj optimistické a pesimistické životné názory, ktoré zodpovedajú reakciám mienky a nálad, sú veľmi pominuteľnými a relatívnymi javmi.

Archetypálny svet myšlienok, ktorý sa označuje pojmom *brahman* a ktorý Platón nazýval reálnym svetom ideí, sa chce živo prejavovať nad človekom, ktorý je nadaný duchovnými schopnosťami. Ak by svet ideí ostal iba akousi nadriadenou dimenziou bez reálneho dotyku a spojenia s ľudskou dušou, význam oprávnenosti existencie celého bytia by bol spochybnený. Z tohto dôvodu musí vývoj viesť od ideí k ideálom a k ich praktickému začleneniu do života. Ľudská myseľ chce najvyššie ideály podľa ich vnútorného duchovného určenia manifestovať do pozemského života.

Indická filozofia na tejto ceste, na ktorej idea dospeje k ideálu a k jeho úplnému uskutočneniu, pomenúva tri etapy. Prvá sa nazýva *manas* a znamená, že človek široko a jemnocitne myslí ideu s jej obsahovou predstavou a vytvára krásnu svetlú atmosféru s príťažlivým charakterom. Ten, kto sa priblíži k dimenzii *manas*, zažije obsahovo bohaté myšlienky, ktoré sú spojené s univerzálnou skutočnosťou a ktoré teraz hýbu jeho vedomím a napĺňajú ho. Stav vnímania z
manas
je pohyblivý, široký, obsahovo bohatý, slobodný s citlivou jasnovidnosťou prvého stupňa. Prvá dočasne trvalá dimenzia žije vo forme vedomia
manas

. V súčasnom intelektualistickom období informácií sa vyskytuje naozaj veľmi zriedkavo.

Druhý stupeň, ktorý je možné na tejto ceste dosiahnuť, tvorí takzvané *buddhi*, ktoré predstavuje vystupňovanie predchádzajúceho
manasu
. Obsahovo bohaté myšlienky teraz vzplanú v duši človeka na jemnocitné a súvisiace citové vnemy. Idey, ktoré prináležia univerzálnosti a ktoré reprezentujú realitu
brahman
, teraz tvoria citovú pokladnicu vo svete citov človeka. Jedinec sa teraz prežíva hlboko vo vnútri ako preniknutý univerzálnosťou myšlienkového obsahu. Vyššia skutočnosť a múdrosť prostredníctvom buddhi s jeho senzitívnym citovým životom zaberá individuálny stred. Keď sa človek dlhší čas cvičí meditáciami a koncentráciou na vyššie ideály a študuje ich až do hlbokého sveta pocitov, získa mocný stred a presvedčivú silu vo svojej duši. Univerzálnu hodnotu dokáže uskutočniť až do svojej duše, a tým v dobe zaplavenej klamstvami a sugesciami už nie je viac odvádzaný od svojej cesty. Vo svojej duši reprezentuje budúcu dimenziu krásy a schopnosti lásky. Buddhi je individuálna časť duše, ktorá sa dokáže k svetu vyjadriť slobodne od polarít.

Tretí stupeň, ktorý označujeme ako atman, tvorí najvyššie dosiahnuteľné uskutočnenie. Myšlienka, ktorá raz bola ideou, sa stáva silou jasnovidnosti, potom silou duše a nakoniec bezprostrednou osobnostnou štruktúrou a identitou. Najvyššia múdrosť sveta ideí prúdi prostredníctvom duchovného videnia a vnímania až do citov človeka. Stáva sa časťou týchto pocitov a nakoniec sa stáva bezprostredným základom vôle. Keď filozof Šankara povedal, že *at man*
sa rovná brahman, vyslovil veľkú pravdu. Človek, ktorý sa učí nejakú vysokú ideu myslieť až k skutočnému ideálu, následne ďalej ho pomocou cvičení koncentrácie a meditácie premení na senzitívne vnútorné pocity a tie nakoniec realizuje až do osobnej autenticity, prežíva dokonalú časť univerzálnej pravdy. Vo svojej individualite reprezentuje najvyššiu dimenziu ducha. On sám je nositeľom ducha a slovami a činmi vyžaruje veľkú silu.

Mahatma Gandhi, takzvaná „Veľká duša Indie", bol príkladom, ako sa idea *ahimsa* – nenásilie stala dokonalou identitou a autenticitou osobnosti. Vďaka tomu mohol svojím pôsobením vniesť *ahimsu*
do politiky.

Filozof Hegel zaviedol tým najvýraznejším spôsobom do filozofie prednosť jasného sveta myšlienok ako najcentrálnejšieho stredu ducha a Joseph Beuys ideu sociálnej plastiky do umenia. Mnoho veľkých ľudí sa mohlo ocitnúť v ideovej sile ducha a preniesť svoje

idey až do pozemského sveta. Vyjadrovali časť prvotného duchovného sveta *brahman* v súčasnom sociálnom živote.

Avšak v oblasti vôle existujú sklony k nedorozumeniam, lebo v nej žijú pudy a vášne. Nie nadarmo Rudolf Steiner napísal, že čistý vôľový život by deštruktívne rozpustil svet.[1)] Rovnako aj indická filozofia všeobecne priraďuje sily vôle, ktoré nie sú preniknuté duchom, silám Šivu a myšlienkové tvorivé sily, ktoré sa raz majú stať prirodzenosťou vôle, Narajanovi. Šiva je bohom ničenia a Narajana bohom zachovávania. Tým, že sa univerzálna myšlienka sformuje až do základov vôle, svet sa zachováva.

Jedinec dnes potrebuje kompetentný návod, ako môže idey myslením premieňať na ideály a ako sa ich nakoniec má naučiť dôkladným spôsobom vypracovať až do sociálneho života. Cesta, ako myslieť vysoké a najlepšie idey, ktoré už existujú v duchovnom svete, potom ich viesť do reality cítenia a nakoniec ich spraviť vlastnou osobnou autenticitou, dáva svetu nový dych. Už uskutočnením *manasu* získajú ľudia liečivú perspektívu a klamstvá sa viac nedajú dlho udržať. Posilnením *buddhi* v človeku žiari už tak vysoká sila na vonkajší svet, že sa môže premeniť celá dedina a príroda, aj počasie bude pozitívne ovplyvnené. Ak sa však v človeku *brahman* stane *átmanom*, vzniknú celkom nové kultúrne prístupy, ktoré dokážu negatívne sily klamstiev premeniť na pozitívne motívy. Vo svete bude môcť vzniknúť nový základ konkrétnych ideálov. Uskutočnenie vysokých a najvyšších múdrostí až do úplnej autenticity osobnosti spôsobí znovuzrodenie novej kultúry. Klamstvo vo svete sa definitívne stane majou, ilúziou. V najlepšom prípade je stále ešte slúžkou pre transfiguráciu vzkrieseného duševného potenciálu. Ale kde žije tento duševný potenciál? Existuje skutočne vo víziách dostatočného počtu ľudí?

Praktické hľadiská na uskutočnenie duchovného obsahu v zmysle *manas, buddhi* a *átma n*

Múdry Šri Aurobindo vymenoval štyri veľké kritériá (poznávacie znaky), ktoré sú potrebné, aby bol vpracovaný takzvaný supramental, teda vyššia múdrosť, ktorá doteraz ešte nebola do človeka vložená. A to:

1. Vhodné duchovné písomnosti

2. Učiteľ, ktorý je autentický

3. Disciplína a výdrž

4. Správne rátanie s časom

Ten, kto by svoju dušu chcel viesť pomocou spirituálnych obsahov k univerzálnej dimenzii, musí sa rozhodnúť pre dostatočne platný a primeraný spirituálny obsah. Po tom, ako v sebe rázne vykoná toto rozhodnutie, najlepšie, ak sa obráti na učiteľa, ktorý má dostatočné základy spirituálnych schopností a dokáže robiť korektúry, podávať podnety, či reflexie. Ašpirant by mal vstúpiť do úprimného a pevného pracovného spojenectva s učiteľom. Učiteľa, ako aj učiaceho sa, by mal viesť rovnaký cieľ. Vo vzájomných výmenách sa idey rozvíjajú na ideály a tie zas na praktické nepolaritné vyžarovanie.

S rozhodnutím viesť ideu až do sociálnych schopností a praktických dôsledkov si cvičiaci celkom prirodzene uloží samostatné štúdium, ako aj štúdium vhodných, obsahovo odborných písomností. Spirituálnu literatúru však nečíta kvôli obsahu informácií, ako je to, bohužiaľ, časté v materialistickej dobe, číta ju skôr kvôli súvislostiam, a aby slová spoznal hlbokým spôsobom. Múdre slová musia byť prístupné duši cvičiaceho živo, ako odborné znalosti.

Nezávisle na dovolenke alebo na materiálnych povinnostiach by mal byť každý deň využitý na nepolaritné spirituálne obsahy. V strede života ašpiranta stojí snaha o najlepší pokrok. Semienka, ktoré sa pomalinky rozvinú k poznaniu ako prvé klíčky, musia byť každý deň nanovo zavlažované. Príliš veľa, ako aj príliš málo vody im uškodí. Disciplína, ktorú cvičiaci zavedie, spravidla vytryskne z prirodzenej potreby duševne-duchovne sa vyvíjať, čo sa prejaví v konkrétnom obsahovom posilnení. Ak však cvičiaci stratí radosť alebo prirodzenú ambíciu dôsledne uskutočňovať idey, ktoré by chceli dozrieť do obsiahleho ideálu, musí sa sám seba opýtať, či nesleduje iba ilúziu naviazania, alebo či skutočne ostane verný sebe samému a svojmu rozhodnutiu. Spravidla sú to mnohé väzby na svet a na symbiotické predstavy s inými ľuďmi, ktoré cvičiaceho oberajú o výdrž na spirituálnej ceste.

Na rozvinutie nepolarizujúcich a posilňujúcich duševných obsahov, ktoré budú stabilizovať vlastnú silu seba, a tiež aj navonok obohacovať všetky pomery vo vzťahoch, potrebuje cvičiaci nejaký čas. Priviesť ideu do stupňa manas sa dá v časovom úseku niekoľkých týždňov. Ak by vývoj trval roky, znamenalo by to väčšinou málo rozhodnosti a disciplína by ostávala ako prianie. Uskutočnenie vysokej idey až ku schopnosti pôsobiť ako spoločenská a až do hĺbky citového potenciálu, až do takzvaného buddhi, trvá väčšinou dva až tri mesiace; uskutočnenie obsahu až do átmanu, väčšinou jeden až tri roky.

Uskutočnenie vysokej idey k ideálu v zásade vedie vždy k posilneniu vlastnej sily osobnosti, k lepšiemu zdraviu a ku krásnemu výzoru. Toto obsahové duševné obohatenie cvičiaceho vyžaruje mimoriadne povznášajúco a pozitívne na okolitých ľudí, ktorí potom upúšťajú od niektorých negatívnych javov a kompenzácií a tiež sa začínajú snažiť o významný zmysel života. Zvláštne a neznáme na tomto uskutočňovaní však je to, že sféra pôsobenia tejto aktivity neostáva iba v rámci viditeľných pozemských pomerov a vzťahov, ale okrem toho vyžaruje do kozmu a do duchovného sveta. Odtiaľ sa vracajú nečakané a nové silové toky späť na svet a niektoré klamstvá sa už nedajú zastrieť. V každom prípade dochádza k náhlym zmenám od udalostí zaťažených osudom k ohromujúcim, morálne priaznivým a estetickým formám prejavov.

Bez duchovného vývoja človeka by nemohla vzniknúť žiadna premena a žiaden skutočný kultúrny pokrok v bytí sveta. [2) 3) 4) 5) 6) 7) 8)]

Poznámky

[1)] „Rovnako svojou vôľou úplne súvisíme so silami zániku našej zemskej planéty. A keby sme, ako ľudia prítomnosti, nemali nič iné, než sily vôle, bola by naša Zem nami ľuďmi, ľudstvom odsúdená k tomu, aby bola jednoducho zničená. Potom by sme museli hľadieť zoči voči budúcnosti Zeme, ktorá by skutočne neposkytovala veľmi povznášajúci obraz a ktorá by spočívala v tom, že by sa Zem postupne rozpúšťala a bola by rozptýlená do vesmíru. Takto sme stvorení vzhľadom na ten jeden pól."

Rudolf Steiner, GA 191 S. 232 Soziales Verständnis aus geisteswissenschaftlicher Erkenntnis

[2)] Jedným príkladom pre zvolený obsah by mohla byť čakra. Cvičiaci sa rozhodne pre úplné

rozvinutie centra srdca. K tomu autor odporúča štúdium jeho knihy Bytostné tajomstvo duše, ako aj knihu Rudolfa Steinera Poznávanie vyšších svetov. Ako duševný obsah si zvolí vlastnosti, ktoré sú priradené srdcovému centru a disciplinivane pracuje, až kým ich neuskutoční ako samostatné hodnoty v duši.

[3] Bhagavad Gíta, kap. II, v. 72:

e ā brāhmī sthiti pārtha nainā prāpya vimuhyati
sthitvāsyām antakāle 'pi brahma nirvā am cchati

preklad (v meditačnom liste č.100):

"Toto je sídlo Brahman, ó Ardžuna. Kto ho dosiahne, už nepodlieha klamu.
V ňom pevne usadená, až do konca života, duša vstupuje do Brahmanu."

[4] Rozdiel medzi prianím, ktoré ostáva nekonkrétne, a medzi dobre mysleným duševným obsahom je viditeľný vo videu: Dialogfähigkeit im sozialen Prozess, Seminar mit Heinz Grill und Axel Kindermann, Teil 1 „Inhalt" - https://www.youtube.com/watch?v=anCkE_BQ3Jc

[5] Ľudia často hovoria o tom, že sa venujú nejakému obsahu, lebo pestujú šport alebo majú nejakú záľubu, ako napríklad lásku k zvieratám. Avšak vonkajšie formy sa nesmú zamieňať s duševným obsahom. Trvalé hodnoty sa rozvinú, keď cvičiaci číta spirituálne texty a celou silou sa rozhodne pre cieľ uskutočniť tieto možnosti.

[6] Obsah sa nesmie zameniť za mienku. Ak napríklad ašpirant pomocou štúdia a skúseností spoznal, ako pôsobia zákony éterického tela vzhľadom na zákonitosti fyzického tela, ako trvalú hodnotu zažije určitý druh slobody od tela, ktorú bude vyžarovať voči sebe, ako aj voči ostatným ľuďom.

[7] Niekto by mohol namietať, že tieto výklady sú istým druhom úletu od ťaživej reality prítomnosti

a mohol by tvrdiť, že proti nespravodlivosti doby sa musí bojovať s odporom. Odpor ako aj klamstvá doby sú ilúziou. Pokiaľ sa v duši jednotlivca nezrodí žiadna trvalá hodnota, boje vo vonkajšom svete sa javia ako nezmyselné.

[8)] Sféra pôsobenia ľudskej duše sa vždy rozprestiera na okolitých ľudí. Ak je veľmi pozitívna, vzbudí duchovný vývoj. Ak je však veľmi negatívna, bude špica trojuholníka smerovať nadol a bude generovať materializmus.

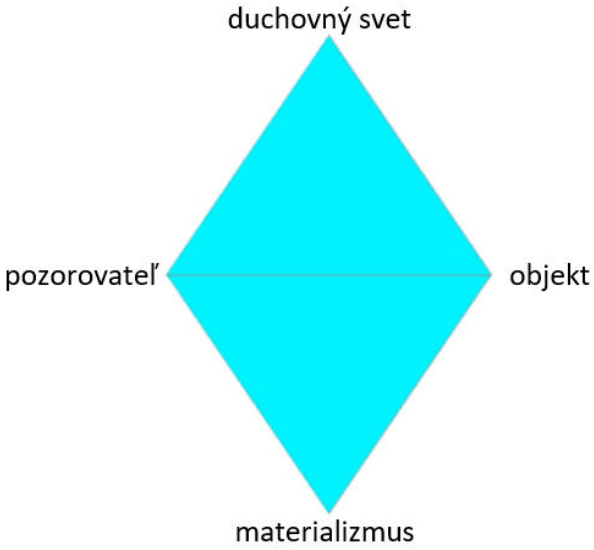

Ľudská duša je počas pozemského bytia
votkaná do možností,
ktoré predstavuje táto štvornosť
s jedným špicom nahor a jedným nadol.